

NEPOCHOPITELNÉ A UCHOPITELNÉ

Mágia nadčasovosti

Jedinečná atmosféra čiernobielych filmov, alebo fotografií dodnes nestratila na príťažlivosti. Pokiaľ svetlo a tieň hrajú svoju vlastnú hru, v žiarivej bielej často nachádzame mesačný svit a v hĺbke čiernej farby tajuplnú temnosť noci.

Už pri zrode fotografie ľudia začali inak pózovať pred kamerou ako napríklad pred maliarom alebo maliarkou. Dokonale hladký povrch filmového plátna a markantné efekty šerosvitu umožnili úplne nové možnosti, ako inscenovať ligotajúce sa látky a teatrálné pózy. Okrem toho, vďaka filmu vznikol celkom osobitý druh kultu hviezd – zrodili sa „Divy“ filmového plátna.

Ale v čom vlastne spočíva toto zvláštne vyžarovanie tvári zachytených na celuloide klasického čiernobieleho filmu? Prečo nás ešte stále tak hlboko fascinujú dokonalé, ba až žiarivé rysy Marlene Dietrichovej alebo Ingrid Bergmannovej? Je to ich póza, výzorový charakter, svetlo, alebo dojem z nadpozemskosti? Takmer až legendárne dnes už v tejto súvislosti pôsobí anekdota, že Bergmannová pri natáčaní filmu «Casablanca» až do samého konca nevedela, aký osud ju podľa scenára čaká. Zrejme aj z toho dôvodu, vo väčšine scén, hrala podľa možností s pokiaľ možno najambivalentnejším výrazom v tvári. Možno je to práve táto viacvýznamovosť, ktorá nás znovu a znovu vždy upútáva: ono špecifické lavírovanie medzi autenticnosťou, umelosťou a neprístupnosťou...

Aj **Katarína Klieštencová** podlieha zvláštnemu pôvabu takýchto - hlavne ženských tvári, bez toho, že by si to sama vedela vysvetliť. «Ženské tváre v akomkoľvek rôznorodom prostredí, sú pre mňa inšpiračným prameňom, ktorý nikdy nevysychá. Moja voľba je však ľubovoľná a intuitívna. Určite hrá poprednú rolu krása a «glamour» či určitá, pocitovo abstraktná nedosiahnuteľnosť predošlých čias. Skutočné ysvetlenie na to však nemám». Rovnako je maliarka nadšená aj výrazovosťou a zmyselnosťou klasickej olejomaľby: «Nie je fascinujúce, že napríklad portréty Hansa Holbeina dodnes pôsobia natoľko živo, že sa človeku zdá, akoby zobrazená bytosť bola prítomná úplne blízko, až natoľko, že by sme sa jej mohli dotknúť? A to aj napriek tomu, že jeho obrazy boli namaľované takmer pred 500 rokmi?.»

Hľadajúc uspokojujúce odpovede, umelkyňa spája všetko do jedného celku: olejomaľbu, fotografiu, film, ženskú tvár, čím kvázi deklaruje proces umeleckého hľadania na skutočný obsah vlastnej tvorby. Katarína Klieštencová má rešpekt pred remeslom a kladie veľký dôraz na samotný zážitok z maľovania. Bez problémov dokáže pracovať viacero rokov na jednom obraze – na povrch plátna, postupne ukladá vrstvu za vrstvou. «Postupujem od širokých, veľkoryso nahodených ťahov, do jemnejších nuáns. S každou ďalšou vrstvou sa viac prepracovávam k detailom». Vedome sa však vyhýba konsekventnému fotorealizmu. Jej maľby si majú zachovať charakter osobnej interpretácie: «Keď maľujem tvár a ruky alebo napríklad krk, nedovoľujem si takú slobodu, ako pri textálnych a štruktúrnych povrchoch: vlasoch, klobúkoch alebo šperkoch. Všetko, čo sa týka textúry ľudskej kože, musí presne sedieť. Aj moje vnútorné rozpoloženie pri maľovaní je vtedy iné. Keď maľujem tváre a ruky, ide mi o presnosť a autenticnosť. Keď maľujem šaty a šperky, uplatňujem viac ilúziu.» Ani maliarska paleta nie je vždy výlučne iba čiernobiela: «Samozrejme neexistuje iba jediná

čierna ani jediná biela. Pracujem okrem toho aj s rôznymi žltými, šedými, s ružovou, fialovou, s rôznymi modrými, aby som čiernobielej dodala hĺbku a a plasticitu. Možno si to všimnúť pri bližšom a dôslednejšom pozorovaní diela.»

Klieštencová teda nehľadá perfekciu, ale tým viac ju zaujíma o to živé a ľudské, pričom tieto aspekty odkrýva v častokrát až surreálne pôsobiacich ľudských tvárach. Pomocou maľby dokáže priam až prekonať reálne bezchybný povrch celuloиду a fotopapiera, čím ich pôvodnej umelosti vdychuje nový život. Dej hraných filmov doslova „zastavuje“ v určitom momente, aby tak dosiahla autentičnosť simulácie. «Som pevne presvedčená, že iba maľba je toho schopná! Keďže jednotlivé vybrané filmové scény sú maľované ľudskou rukou, výjavy nikdy nedosiahnu úplnú dokonalosť, ale výrazovo sedia.» Niekedy sa dokonca zdá, že sa trochu trblietajú, tak ako starý čiernobiely film. Katarína Klieštencová takpovediac vyníma ženské tváre z ich časovo obmedzeného kontextu a prostredníctvom maľby im vdychuje nadčasovú nesmrteľnosť.

Text (de): Dr. Tanja Warring

Preklad: Mgr. Art. Katarína Klieštencová

Jazykova úprava (sk): Mgr. Mária Kovalčíková